

Sardar Patel University**M. A. Examination IInd Semester (CBCS) Sanskrit****Wednesday Date: 20/03/2019 Time: 10:00 a.m. to 01:00 p.m.****PA02C SAN22: Vyakarana: Siddhantakaumudi of Bhattojidikshita (Hal-sandhi, Samasa) & Paniniyashiksha****Total Marks: 70****(૧૦)**

પ્ર-૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો (બધા ફરજિયાત)

૧. ચકારબહુલો _____

(A) તત્પુરુષઃ । (B) બહુવ્રીહિઃ । (C) અવ્યયીભાવઃ । (D) દ્વન્દ્વઃ ।

૨. તવર્ગસ્ય લકારે પરે _____

(A) લોપઃ । (B) આગમઃ । (C) પરસર્વર્ણઃ । (D) પૂર્વસર્વર્ણઃ ।

૩. અનુસ્વારસ્ય પરસર્વર્ણઃ સૂત્રનો પ્રકાર કયો છે ?

(A) નિષેધ (B) વિધિ (C) પરિભાષા (D) નિયમ

૪. શશ્છોડટિ। સૂત્રનો ક્રમાંક લખો.

(A) ૮-૪-૬૩ (B) ૮-૪-૬૭ (C) ૮-૪-૬૮ (D) ૭-૧-૩૪

૫. 'સુમદ્રમ્'માં કયો સમાસ છે ?

(A) તત્પુરુષઃ । (B) દ્વન્દ્વઃ । (C) અવ્યયીભાવઃ (D) બહુવ્રીહિઃ ।

૬. સ્પર્શ વર્ણ કેટલાં છે ?

(A) ૨૧ (B) ૨૫ (C) ૧૮ (D) ૧૧

૭. સ્વરો કેટલાં છે ?

(A) ૦૩ (B) ૦૫ (C) ૦૮ (D) ૧૦

૮. ત્રિમાત્રં _____ રૈતિ।

(A) નકુલઃ । (B) શિખી । (C) ચાષઃ । (D) વાયસઃ ।

૯. 'ઋ' સ્વરનું ઉચ્ચારણસ્થાન કયું છે ?

(A) દન્ત (B) ઓષ્ઠ (C) મૂર્ધા (D) કંઠ્ય

૧૦. શંકરના મતે વર્ણો કેટલાં છે ?

(A) ૬૪ (B) ૬૧ (C) ૬૦ (D) ૭૬

પ્ર-૨ (અ) નીચેનાં સૂત્રો સમજાવો (ગમે તે બે)

(૧૦)

૧. ઉદઃ સ્થાસ્તમ્ભો પૂર્વસ્ય । ૮/૪/૬૧

૨. ઘુના ઘુઃ । ૮/૪/૪૧

૩. ડ્ણો કુક્કુ શરિ । ૮/૩/૨૮

૪. આહ્માહોશ્ચ । ૬/૧/૭૪

પ્ર-૨ (બ) રૂપ સિદ્ધ કરો (ગમે તે એક)

(૦૫)

૧. રામશ્ચિનોતિ ।

૨. તચ્છિવઃ ।

પ્ર-૩ સમાસનો અર્થ જણાવી, બહુવ્રીહિ સમાસ વિશે નોંધ લખો

(૧૫)અથવા

પ્ર-૩ સમાસનો અર્થ જણાવી, અવ્યયીભાવ સમાસ વિશે નોંધ લખો

(૧૫)

પ્ર-૪ શિક્ષાગ્રંથોમાં પાણિનીયશિક્ષાનું સ્થાન ચર્ચો

(૧૫)

અથવા

પ્ર-૪ પાણિનીય શિક્ષા અને યાજ્ઞવલ્ક્ય શિક્ષામાં સામ્ય-વૈષમ્ય વિશે નોંધ લખો

(૧૫)

પ્ર-૫ (અ) નીચેના શ્લોકો સાનુવાદ સમજાવો (ગમે તે એક)

(૦૭)

૧. આત્મબુદ્ધ્યા સમેત્યર્થાન્ મનો યુદ્ક્તે વિવક્ષયા

મનઃ કાયાગ્નિમાહન્તિ સ પ્રેરયતિ મારુતમ્ ।।

૨. યથા સૌરાષ્ટ્રિકા નારી તક્રૈં ઇત્યભિભાષતે ।

एवं रङ्गाः प्रयोक्तव्याः खे अराँ इव खेदया ।।

પ્ર-૫ (બ) વર્ણોનાં ઉચ્ચારણ સ્થાન વિશે નોંધ લખો

(૦૮)

અથવા

પ્ર-૫ (બ) અધમપાઠકનાં લક્ષણો ચર્ચો

(૦૮)

— ✕ —

(2)